

อธิการบดีและหัวหน้าสมาคม ครูนาซีแห่งชาติประจำท้องถิ่น จะเลือก
หัวหน้าคณะอาจารย์ อธิการบดีและหัวหน้าสมาคมนักเรียนนาซีประจำท้องถิ่น เป็น
ผู้เลือก หัวหน้านิติ

นับว่าเสรีภาพของมหาวิทยาลัยถูกบั่นทอนการ เมืองได้เข้าครอบงำกิจการ
การฝ่ายวิทยาการ

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

หลังสงครามโลกสิ้นสุด ระบบการศึกษาของประเทศไม่มีอะไรเหลือ
อยู่เลย ความพิพาศของอาคารสถานที่ หอจดลองปฏิบัติการ หอสมุด ถูกทำลายไป
มาก

ปี พ.ศ. 2488 ได้เริ่มฟื้นฟูมหาวิทยาลัยอย่างรีบเร่ง ได้จัดตั้ง
คณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อปรับปรุงมหาวิทยาลัย ได้ปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลัก
ประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถาบันอื่น ๆ การขยายปริมาณ
อาจารย์ การให้สิทธิและอำนาจแก่นิติ การจัดโปรแกรมการศึกษาสามัญ ขอ
เสนอแนะเหล่านี้ใช้เป็นหลักในการจัดและดำเนินงานมหาวิทยาลัย

สถาบันชั้นสูงปัจจุบันนี้มีอยู่ประมาณ 100 แห่ง แต่เรียกว่ามหาวิทยาลัย
เพียง 17 แห่งเท่านั้น นอกนั้นเรียกอย่างอื่น ทั้งที่มีปริญญาให้เหมือนมหาวิทยาลัย
ต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันแพทยศาสตร์ วิศวกรรมเหมืองแร่ รัฐประศาสนศาสตร์
เกษตรศาสตร์ ศิลปเศรษฐศาสตร์และการเมือง คนตรี ครู ศาสนา สัตวแพทย์
ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา

มหาวิทยาลัย 17 แห่งตั้งในเมืองต่าง ๆ มีชื่อค่อท้ายแสดงว่าอยู่เมืองใด
ดังนี้เช่น

1. มหาวิทยาลัยเสรีแห่งเบอร์ลิน
2. มหาวิทยาลัยเรนิคเฟรเคอริค วิลเลียมแห่งบอนน์
3. มหาวิทยาลัยแห่งโคโลน
4. มหาวิทยาลัยเฟรดเคอริค อเล็กซานเคอร์ แห่ง แอลดางเกน

มหาวิทยาลัยเสรีแห่งเบอร์ลิน

มหาวิทยาลัยทั้ง 17 แห่งนี้ตั้งมานาน หลังสงครามโลกตั้งขึ้นใหม่เพียง 3 แห่งเท่านั้น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเสรีแห่งเบอร์ลิน จัดว่าสำคัญมาก เพราะเป็นมหาวิทยาลัยเดียวที่ตั้งอยู่ในเขตล้อมรอบด้วยเยอรมันตะวันออก การดำเนินงานต่างจากที่อื่น อาจกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยนี้เกิดขึ้นเนื่องจากเป็นการแข่งขันกับมหาวิทยาลัยเบอร์ลินเดิม ซึ่งตั้งอยู่เขตเบอร์ลินตะวันออก

มหาวิทยาลัยเสรีแห่งเบอร์ลินเริ่มตั้งเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2491 โดยมีคณะปรัชญาเป็นคณะแรก สอนอักษรศาสตร์ กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และแพทยศาสตร์ ชั้นแรกมีนิสิต 2140 คน ศาสตราจารย์ อาจารย์ และผู้ช่วย 112 คน ปัจจุบันเพิ่มขึ้นมาก ปี 2503 มีนิสิต 9254 คน เป็นอันกัับสองรองจากมหาวิทยาลัยแห่งมุนิค ซึ่งมี 12,000 คน

ลักษณะที่พิเศษกว่าแห่งอื่นก็คือ เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการบริหารงานของมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวาง ซึ่งไม่เคยมีมหาวิทยาลัยแห่งใดในโลกทำมาก่อนเลย เช่น นิสิตมีส่วนร่วมเป็นกรรมการรับนิสิตใหม่ มีผู้แทนที่มีสิทธิออกเสียงในสภามหาวิทยาลัย และมีผู้แทนในคณะกรรมการคัดเลือกศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นต้น ผู้แทนในคณะกรรมการต่าง ๆ เหล่านี้ นิสิตเป็นผู้เลือกตั้งสิ้น

คานหลักสูตรและการสอนได้แก้ไขปรับปรุงต่าง ไปจากเดิมมาก ที่สำคัญยิ่งคือการจัดสอนวิชาสามัญ (General Solucation) ในชั้นปริญญาตรีเพื่อแก้ปัญหาการมุ่งเชี่ยวชาญวิชาเฉพาะสิ่ง โดยขาดรากฐานที่จะช่วยให้มองเห็นความสำคัญของวิชาอื่น และความสัมพันธ์ของวิชานั้นกับวิชาอื่นด้วย เป็นเหตุให้กลายเป็นคนที่มีทัศนคติแคบ ใจคอไม่กว้างขวาง ไม่ว่าจะทำอะไรก็จะมองเห็นประโยชน์เพียงในสาขาวิชาที่ตนถนัดเท่านั้น เช่น การจัดสหสัมพันธ์วิชาในการสอนแขนงวิชาต่าง ๆ

เมื่อสอนเรื่องประชาธิปไตย ก็พิจารณาในแง่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาต่าง ๆ คือ พิจารณาในแง่ของนักเศรษฐศาสตร์ นักปรัชญา นักการเมือง นักการศึกษา และนักศาสนา เป็นต้น

ความเปลี่ยนแปลงทำนองนี้ไม่ได้มีเฉพาะที่มหาวิทยาลัยเสรีแห่งเบอร์ลินเท่านั้น มีอยู่ทั่วไปในเยอรมันตะวันตก

การบริหาร

มหาวิทยาลัยทั้งหมดเป็นของรัฐ ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐในรูปของเงินงบประมาณ (ยกเว้นมหาวิทยาลัยแห่งแฟรงก์เฟิร์ต) ที่ได้รับจากเทศบาล 50 เปอร์เซ็นต์ของรายจ่ายประจำปี) ดังนั้น รัฐจึงเป็นผู้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย แต่มหาวิทยาลัยเป็นผู้เสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษา นอกจากนี้เงินงบประมาณแล้วอาจได้จากโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งให้ทุนในการวิจัยและเอกชนบริจาค และสมาคมต่าง ๆ รวมทั้งศิษย์เก่า

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถือว่าเสรีภาพทางวิชาการเป็นเรื่องสำคัญจึงกำหนดหลักการเรื่องสิทธิของตนไว้ 4 ประการคือ

1. แต่ละมหาวิทยาลัย มีสิทธิตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเอง ว่าจะเปรียบเทียบข้อบังคับขึ้นเอง และเลือกอธิการบดีจากศาสตราจารย์ของตนเอง (กระทรวงเป็นเพียงอนุมัติให้ใช้หรือแต่งตั้งเท่านั้น)
2. มีสิทธิอนุมัติใหญ่สำเร็จปริญญาเอกเท่าการสอบในมหาวิทยาลัยได้ หลังจากได้ผ่านการทดสอบเรียบร้อยแล้ว
3. ถ้ามีตำแหน่งว่างลง มหาวิทยาลัยจะเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่สมควร 5 ท่านให้กระทรวงศึกษาธิการเลือก ซึ่งจะเลือกบุคคลคนนอกจากที่เสนอไม่ได้
4. มหาวิทยาลัยมีสิทธิในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและประสาทปริญญาแก่นิสิตของตน

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ (ยกเว้นที่แฟรงก์เฟิร์ต) มีคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น เช่น นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนทางศาสนา วัฒนธรรมและองค์การต่าง ๆ คณะกรรมการก็มีหน้าที่ให้คำแนะนำ

และเสนอความคิดเห็นแก่มหาวิทยาลัยเพื่อปรับปรุงให้งานก้าวหน้าขึ้น นอกจากนี้สภามหาวิทยาลัยประกอบด้วยอาจารย์และศาสตราจารย์ และอาจมีบุคคลภายนอก ร่วมด้วยตามสมควรตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป สถาบันมีหน้าที่เลือกอธิการบดี ร่างและแก้ไข ขอบังคับของมหาวิทยาลัยรวบรวมเรื่องต่าง ๆ ที่อธิการบดีนำเสนอ รวมทั้งขอเสนอ ของกรรมการบริหารของมหาวิทยาลัยด้วย

กรรมการบริหารของมหาวิทยาลัยประกอบด้วยอธิการบดี รองอธิการบดี คณะบดีทุกคณะ และผู้แทนอีกหนึ่งหรือสองคน ซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง กรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการสอน วิจัย การเลือก เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งขอ บังคับของมหาวิทยาลัย

กรรมการของคณะประกอบด้วยอาจารย์และศาสตราจารย์ทุกคนในคณะ และมีคณะบดีเป็นประธาน กรรมการมีหน้าที่ในงานที่คณะปฏิบัติอยู่เป็นประจำ คือ การ เรียน การสอน การวิจัย และมีหน้าที่พิจารณาให้ปริญญาเกณีสิต ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ก็มีหน้าที่พิจารณา เสนอตัวบุคคลที่เห็นสมควรให้ เข้าแทนในตำแหน่งนั้น ๆ

งานที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัยนอกจากที่กล่าวมาก็มียานประเภทอื่นอีก ซึ่งปฏิบัติกันอยู่ทุกแห่ง เช่น สมาคมนิสิตเก่า หน่วยงานเกี่ยวกับนักศึกษาแห่งชาติ กรรมการฝ่ายวิจัย องค์การการพิมพ์ กรรมการทบทวน นิสิต และกรรมการสวัสดิการนิสิต ของสโมสรนิสิต

การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใกล้เคียง

1. การประชุมระดับอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปีละ 2 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน
2. เอกสารขามหาวิทยาลัย
3. สมาคมมหาวิทยาลัยแห่งชาติ
4. กรรมการองค์การยูเนสโก เยอรมัน

อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

การเป็นศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยเยอรมันเป็นได้ยากมาก ต้องสำเร็จปริญญาเอก แล้วทำงานเป็นผู้ช่วยอยู่หลายปีโดยมีรายได้ไม่มากนัก ต้องผ่านการสอบทศของชั้นคน เมื่อสอบได้แล้วจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ ปฏิบัติงานหลายปีจนกว่าจะมีตำแหน่งว่างลง และได้รับการคัดเลือกจึงจะเป็นศาสตราจารย์ได้ แต่ละคนจะสมัครเป็นศาสตราจารย์ไม่ได้ จะเป็นได้ด้วยการคัดเลือกเท่านั้น ความปกติที่จะได้รับการคัดเลือกจะต้องปฏิบัติงานด้านวิจัยจนเป็นที่ยอมรับนับถือว่าสามารถยิง ทำให้ผู้ได้รับรู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูง และเป็นตำแหน่งฝ่ายวิชาการจริง ๆ ไม่ใช่ใครเป็นก็ได้

ตำแหน่งการสอนของมหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น 8 ประเภทคือ

1. ศาสตราจารย์สามัญ (Ordinary Professor)
2. ศาสตราจารย์วิสามัญ (Extra Ordinary Professor)
3. ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ (Honorary Professor)
4. อาจารย์สามัญ (Lecture)
5. อาจารย์วิสามัญ (Non - Salaried Lecturer)
6. อาจารย์พิเศษ (Port time Commissioned Lecturer)
7. อาจารย์ต่างประเทศ (Lectors)
8. อาจารย์ผู้ช่วย (Assistant)

ศาสตราจารย์สามัญและวิสามัญ

เป็นข้าราชการที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากราชการ เกณฑ์ครบเกษียณอายุ 68 ปี ศาสตราจารย์กิตติมศักดิ์ได้เฉพาะค่าบรรยายและค่าเดินทาง

อาจารย์สามัญ เป็นประเภทมีสัญญาจ้างไม่ได้สิทธิรับบำเหน็จบำนาญ ค่าบรรยายบางส่วน อาจารย์วิสามัญไม่มีเงินก้อนได้เฉพาะค่าบรรยาย

นิสิตของมหาวิทยาลัย

นิสิตมหาวิทยาลัยของเยอรมันค่อนข้างจะเป็นผู้ใหญ่เพราะต้องเรียนประถมและมีมัธยมเป็นเวลา 13 ปี อายุประมาณ 19 - 20 ปี ซึ่งสูงกว่าประเทศอื่น

การจะเข้าเรียนแผนกใดแผนกหนึ่งไค่นั้น จะต้องผ่านกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เสียก่อน เช่น ถ้าจะเรียนแพทย์ต้องไปประจำอยู่ในโรงพยาบาลในฐานะพยาบาล 3 เดือน ต้องเรียนภาษาลาตินด้วย ถ้าจะเรียนเกษตรศาสตร์จะต้องฝึกงานก่อน 2 ปี หลังจากนั้นจึงจะสอบเข้า

การเรียนนิสิตจะมาฟังคำบรรยายหรือไม่ก็ได้ เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ไม่ต่ำกว่าสี่ปีค่าหัวละ 12 ชั่วโมง ไม่สูงกว่า 20-24 ชั่วโมง มีวิชาภาคปฏิบัติต่าง ๆ ที่บังคับให้เขาเรียน การเลือกวิชาเรียนไม่มีการบังคับ จะขอคำแนะนำจากศาสตราจารย์ไค์เสมอ

หลังสงครามนิสิตมักจะทำงานด้วยในขณะเรียน ปี พ.ศ. 2499 สถิติที่ต้องทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเองประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ ได้รับการอุดหนุน 14 เปอร์เซ็นต์ ทำงานระหว่างปิดภาค 20 เปอร์เซ็นต์ ได้รับความช่วยเหลือเพียง 6 เปอร์เซ็นต์

สโมสรนิสิต

ทุกมหาวิทยาลัยมีองค์การนิสิต (Student Union) องค์การนี้มีอิทธิพลมากและทำประโยชน์ไค์มหาศาล โดยเฉพาะการสร้างเสริมพัฒนาการรอบคอบให้แก่นิสิต จัดเป็นสถานที่สำหรับฝึกนักบริหารและผู้นำของประเทศแห่งหนึ่ง

องค์การนิสิตประกอบด้วย สมาชิกซึ่งเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยทั้งหมด เสียค่าสมาชิกเหอมละ 2-3 มาร์ค แต่ละเหอมมีการเลือกผู้แทนเข้าบริหารงานในสถานิสิต มีการเลือกผู้แทน 1 คน คือนิสิต 150 คน มีอายุ 1 ปี แต่จะเลือกปีละ 2 ครั้ง เหอมละครั้ง ดังนั้นจึงมีสภาประกอบด้วยผู้แทนใหม่และเก่าคละกันเสมอ

ตามปกติสภาจะเลือกนายกและอุปนายกหรือประธานและรอง และเลขาธิการ 2 คน กำหนดประชุมอย่างน้อย 3 ครั้งต่อเดือน กิจกรรมที่สำคัญของนิสิตมี 7 ประเภทคือ

1. ช่วยเหลือนิสิตที่ลี้ภัยจากเยอรมันตะวันออก เรื่องที่อยู่อาศัย การเรียน และมีการจัดโปรแกรมการแลกเปลี่ยนนิสิตระหว่างมหาวิทยาลัย
2. กิจกรรมเกี่ยวกับปัญหาสังคม เช่น ช่วยเหลือในเรื่องการลดค่าโดยสารรถไฟ รถประจำทาง และปัญหาการเงินของนิสิต
3. ทำงบประมาณเพื่อเสนอขออนุมัติต่อสภานิสิต
4. กิจกรรมเกี่ยวกับนิสิตต่างประเทศ ได้แก่ การให้คำแนะนำช่วยเหลือนิสิตต่างประเทศที่มาเรียนในมหาวิทยาลัย และนิสิตที่ต้องการไปเรียนต่างประเทศ
5. กิจกรรมเกี่ยวกับฝ่ายการพิมพ์และวัฒนธรรม เช่น ให้ชาวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกิจกรรมของนิสิต ตลอดจนการติดต่อกับประชาชน การจัดละคร และแสดงอื่น ๆ
6. กิจกรรมเกี่ยวกับการกีฬา ทั้งการแข่งขันภายในและภายนอก รวมทั้งต่างประเทศ
7. กิจกรรมเกี่ยวกับทุนเล่าเรียน ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยหาทุนให้นิสิต

มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ในเยอรมันตะวันตกยอมให้ตัวแทนนิสิตเข้าไปร่วมอยู่ในสภามหาวิทยาลัย และในคณะกรรมการระเบียบวินัยด้วย ซึ่งสภานิสิตเป็นผู้เลือก

องค์การนิสิตแห่งชาติ (National Union of German Student) เป็นศูนย์รวมนิสิตทั่วประเทศ มีผู้แทนซึ่งสภานิสิตของแต่ละมหาวิทยาลัยจัดส่งมา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2492 มีสำนักงานกลางอยู่ที่กรุงบอนน์ ทำหน้าที่ประสานงานขององค์การนิสิตของทุกมหาวิทยาลัย และเป็นตัวแทนนิสิตทั้งหมดทั่วประเทศในการเข้า

รวมประชุม ชั้นอธิการบดี ของมหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยเยอรมันตะวันตกในปัจจุบัน ยัง
 คงหนักไปในด้านการสอนและการวิจัยเหมือนก่อนสงครามโลก มีเสรีภาพมากขึ้นทั้งใน
 ด้านบริหารและวิทยาการ อาจารย์และศาสตราจารย์ได้รับเกียรติสูง และมีรายได้
 นิสิตมีเสรีภาพมาก มีส่วนในการร่วมบริหารงานของมหาวิทยาลัยเกือบทุกแง่มุม
 บริการและสวัสดิการสำหรับนิสิตถือเป็นเรื่องสำคัญที่มหาวิทยาลัยเอาใจใส่มาก มหา-
 วิทยาลัยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้นิสิตของคณาจารย์นิสิตเป็นที่ฝึกฝนการปฏิบัติงานใน
 ภายนอก ๆ และส่งเสริมให้รู้จักเป็นผู้นำและพัฒนาสังคมอย่างสมบูรณ์

อาชีวศึกษา

เยาวชนของเยอรมันที่มีอายุ 15 ปี เมื่อเรียนจบโรงเรียนมัธยมหลักสูตรระยะสั้น (Hauptschule) แล้ว จะเข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมชั้นสูงขึ้นไปเพียง 1 ใน 4 เท่านั้น ส่วนที่เหลือคือ 3 ใน 4 จะต้องออกไปหางานหาเลี้ยงชีพ จำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของเด็กเหล่านี้จะเข้ารับการฝึกหัดทางอาชีวะ ซึ่งมีทั้งโรงเรียนอาชีวะชั้นสูง และชั้นกลาง แยกออกเป็น 50 สาขา ก่อนจะเข้าเรียนคานอาชีวะ นักเรียนจะต้องฝึกงานคานที่ตนสมัคร เขาเรียนเสียก่อน ยกเว้นสาขาพาณิชย์

โรงเรียนอาชีวะบางแห่งสอนวิชาชีพโดยตรง บางโรงเรียนมีเป้าหมายให้การศึกษากับผู้กำลังฝึกงานอาชีพคานใดคานหนึ่งอยู่เพื่อจะเข้าเรียนในโรงเรียนอาชีวะเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่รับสอนผู้ที่เคยมีประสบการณ์จากงานอาชีพแล้ว เพื่อให้มีความรู้เพิ่มขึ้นและออกไปทำงานในระดับสูงได้ ส่วนการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนั้น นักศึกษาที่กำลังทำงานอยู่อาจจะขอรับทุนจากสหพันธ์กับรัฐต่าง ๆ และจากวงการอุตสาหกรรมเป็นการทดแทนโดยไม่ต้องทำงานระหว่างเรียน

อาชีวะศึกษาแบ่งได้เป็น 5 ประเภทคือ

1. โรงเรียนอาชีวะ
2. โรงเรียนอาชีวะเฉพาะ
3. โรงเรียนอาชีวะเฉพาะชั้นสูง
4. โรงเรียนส่งเสริมการอาชีพ
5. โรงเรียนมัธยมปลายสายเทคนิค

1. โรงเรียนอาชีวะ (Berufsschule) เป็นโรงเรียนบังคับสำหรับเด็กทุกคนที่อายุยังไม่ถึง 18 ปี และไม่ได้เรียนในโรงเรียนสายอื่น จะสอนภาคทฤษฎีให้แก่เด็กเรียนซึ่งต้องไปเรียนภาคปฏิบัติโดยตรงในโรงงาน ไซเวลาสอนทางทฤษฎีโดยทั่วไป 8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ บางครั้งก็มากกว่า

2. โรงเรียนอาชีพเฉพาะ (Berufsfachule) สอนเต็มวันใช้เวลาเรียน 1 ปี จัดเป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นกลางคล้าย (Realschule) หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพระดับกลาง เพื่อเตรียมแนวทางการทำงานให้

3. โรงเรียนอาชีพเฉพาะชั้นสูง ผู้เข้าเรียนจะต้องจบจากโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นกลางมาแล้ว ระยะเวลาเรียน 2 ปี จบแล้วสามารถเข้าเรียนต่อวิทยาลัยวิชาชีพเฉพาะได้ ตามแผนการปฏิรูปการศึกษา ได้เตรียมไว้ว่าในการรวมการศึกษาระดับวิทยาลัยเข้าด้วยกันในอนาคต จะยุบโรงเรียนอาชีพเฉพาะชั้นสูง ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนเพื่อเตรียมนักเรียนสำหรับวิทยาลัยวิชาชีพเฉพาะ หรือโรงเรียนที่สอนถึงระดับวิทยาลัยวิชาชีพเฉพาะเองก็ตาม

4. โรงเรียนส่งเสริมการอาชีพ มีเป้าหมายเพื่อให้การศึกษานอกที่ใดเข้าฝึกงานในสาขาอาชีพใดอาชีพหนึ่งแล้ว หรือกำลังเป็นผู้ฝึกงานอยู่ เพื่อปูพื้นฐานไปเรียนต่อโรงเรียนวิชาชีพเฉพาะได้ มีการเรียนแบบเต็มวันใช้เวลาเรียนปีครึ่ง และประเภทบางเวลาใช้เวลาเรียน 3 ปีครึ่ง

5. โรงเรียนมัธยมปลายสายเทคนิค ผู้เข้าเรียนต้องจบจากโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นกลาง และได้เรียนวิชาชีพขั้นต้นมาแล้ว หรืออาจได้ประสบการณ์จากการฝึกงานแทนได้ ระยะเวลาเรียน 3 ปี โค้ดประกาศนียบัตรสำหรับวิทยาลัยเทคนิค ความรายงานการศึกษาของรัฐบาลกล่าวว่า โรงเรียนมัธยมตอนปลายสายเทคนิคนี้ จัดเป็นแนวทางการศึกษาของประเทศที่น่าสนใจที่สุด เพราะเป็นการเปิดทางหรือให้โอกาสแก่ผู้ที่เรียนสายอาชีพได้ เข้าต่อในมหาวิทยาลัย แต่เพียงจะเริ่มดำเนินการเพียงไม่กี่ปี เท่านั้น ผู้สำเร็จจากสถาบันนี้อาจจะไม่เข้าทำงานทันทีโดยเขาเรียนต่อในมหาวิทยาลัยก็ได้

โรงเรียนอาชีวะแยกเป็นชั้นเรียนจำเพาะต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในประเภทช่างฝีมือ เสมียนวิทยาศาสตร์ การกสิกรรม ในเมืองใหญ่จะจัดสอนวิชาพิเศษบางอาชีพ บริษัทใหญ่มักจะมีโรงเรียนอาชีวะของตนเอง หลังจากผ่านการตรวจสอบและเป็นที่ยอมรับกันแล้วรัฐจะให้เงินอุดหนุนบางส่วน

การศึกษานิวไญ

แผนการศึกษาปี พ.ศ. 2516 ได้กำหนดให้สหพันธรัฐมีหน้าที่ขยายระบบการศึกษาโดยเน้นระบบการศึกษาทั้งหมด ซึ่งหมายรวมถึงการศึกษาต่อหลังจากจบการศึกษาก่อนบังคับแล้วโดยส่งเสริมและขยายให้เท่าเทียมมัธยมศึกษา 3 ชั้น

การเรียนตลอดชีวิต เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในสังคมปัจจุบันควรจะต้องศึกษาตลอดไป เนื่องจากตลอดชีวิตของคนต้องเปลี่ยนอาชีพหลายครั้ง การเรียนเรื่อย ๆ ไปก็จำเป็นสำหรับชีวิตเช่นกัน ความสามารถทางการสร้างสรรค์ของคนจะถูกพัฒนาและมีการเปิดแขนงใหม่ ๆ ขึ้น ทำให้เกิดความสนใจ ในที่สุดพลเมืองก็จะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น องค์กรหลายแห่งจะถูกเรียกร้องให้เข้าร่วมช่วยเหลือสังคมส่วน เราจะเข้าร่วมด้วยเมื่อเรามีความรู้ความสามารถพอ

ผู้ที่ออกจากโรงเรียนแล้วมีโอกาสที่จะเข้าศึกษาหาความรู้ต่อไป ได้จากโรงเรียนผู้ใหญ่หรือที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยของประชาชน และจากห้องสมุดสาธารณะ มีโรงเรียนที่เปิดสอนเวลาค่ำอยู่มาก เปิดโอกาสให้แก่ทุกคนที่สนใจหาความรู้ใส่ตนได้ เรียนรูวิชาทุกอย่างที่ต้องการ การยอมรับว่าควรมีการเรียนตลอดชีวิตทำให้มีสถานศึกษาผู้ใหญ่หลายแห่งในประเทศต่าง ๆ ในสหพันธรัฐโคทอคั้งมานานเพิ่งจะเริ่มหรือฟื้นขึ้นในต้นปี พ.ศ. 2503 รัฐ, หน่วยปกครองท้องถิ่น, พรรคการเมือง, และองค์กรทางธุรกิจได้จัดสถาบันนี้ขึ้นเป็นจำนวนมาก และใช้เรื่อยมา ปัจจุบันมีผู้เรียนกว่า 10 ล้านคน เกือบเท่าจำนวนนักเรียนชั้นประถมและมัธยม

ศูนย์การศึกษานิวไญ

ในศตวรรษที่ 19 โคคั้งศูนย์กลางการศึกษานิวไญขึ้นดำเนินการตามแบบของประเทศสแกนดิเนเวียในระยะแรก โคคั้งความรู้ทางภาคปฏิบัติต่อมาได้มุ่งไปคานมนุษย์-ศาสตร์ ปัจจุบันศูนย์การศึกษานิวไญเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาที่เพิ่มขึ้น

ในสหพันธรัฐมีศูนย์การศึกษานิวไญราว 950 แห่ง มีสาขาประมาณ 3300 แห่ง ผู้จัดโดยทั่วไปมาจากสังคมหรือหน่วยปกครองท้องถิ่น หรือสมาคมที่จัดทะเบียน โดยรัฐจัดเงินให้ ศูนย์เหล่านี้ไม่ได้มาจากพรรคต่าง ๆ พวกเคียวหรือไม่ได้มาจากองค์กรทางศาสนา มี 2 ชนิดคือ ศูนย์ภาคค่ำ ศูนย์ที่เป็นหอการค้ามีหลักสูตร

หลายวัน หรือหลายอาทิตย์ แจกโปรแกรมหลายแบบ ทั้งตัววิชาการศาสตร์จนถึงวิชา
 ชวเลข และเทคโนโลยี การกระจายเสียงจนถึงการวิปัสนาลัทธิเซน มีครบทุกวิชา
 ในปี พ.ศ. 2519 มีหลักสูตร 210,000 หลักสูตร ผู้ที่จบจะได้ประกาศนียบัตร มีผู้สอน
 ประจำ 2,500 คน สอนพิเศษอีก 75,000 คน ในเมืองที่มีคนมากจะมีอาจารย์ใหญ่
 ประจำศูนย์ ศูนย์แทบจะไม่มีอาคารของตัวเอง ปี พ.ศ. 2496 ศูนย์เหล่านี้อยู่ในความ
 รับผิดชอบของศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่แห่งสหพันธ์ จะมีการประชุมแบบสภาทุก 5 ปี

ความแตกต่างอย่างมากของสถานที่อ่านยวความสะดวก

ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่และสหภาพทางการค้าของเยอรมันเชื่อมกับกลุ่ม
 "แรงงาน" (Arbeit and Labor) ได้จัดหลักสูตรให้กับคนงานในคานเศรษฐกิจ
 และนโยบายสังคม ขรรมนุญการทำงาน กฎหมายประกันภัยและแรงงาน สหพันธ์
 ของสหภาพมีโรงเรียนสำหรับสมาชิก 5 แห่ง

ชุมชนทางธุรกิจได้ใช้เงินเป็นพัน ๆ ล้านมาร์ค ช่วยคานการศึกษา
 เพิ่มเติมของลูกจ้างของตน เปิดในภูมิภาค 11 แห่ง และการศึกษาเพิ่มเติม 30 แห่ง
 บริษัทใหญ่ ๆ ได้เปิดหลักสูตรเสริมเพื่อคนงานของตน รัฐบาลสนับสนุนโดยให้เงินอุดหนุน
 ถ้าคนงานไม่มีรายได้เลยขณะที่เขาเรียนเสริมรัฐจะชวยจ่ายให้ถึง 80% ของรายได้
 สุทธิครั้งสุดท้ายของเขา อาจจะไม่ต้องจ่ายค่าเรียนและอุปกรณ์การศึกษา

การช่วยเหลือที่สำคัญต่อการศึกษาผู้ใหญ่ เกิดจากกองทัพมีโรงเรียน
 การฝีมือ 30 แห่ง ไททหารได้ศึกษาเพิ่ม เขาอาจจะเรียนหลักสูตรระยะสั้นแล้วต่อ
 หลักสูตรมัธยมชั้นสูง ปัจจุบันมีช่างฝีมือกว่า 200,000 คน

องค์การทางศาสนาช่วยการศึกษาผู้ใหญ่ควมมี 15 สถาบัน ได้สัมมนา
 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเยาวชน หรือนโยบายการช่วยเหลือทางการพัฒนา มีคนประมาณ
 80,000 คนเข้าร่วมทุกปี กลุ่มทำงานของท้องถิ่นและการท่องเที่ยววันนิยมกันมาก

องค์ประกอบสำคัญที่สุดของการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องของ
 ผู้สูงอายุได้แก่ โรงเรียนที่เรียกว่า "วิทยาลัยประชาชน" (Volk Shochschule)
 และมหาวิทยาลัยชาวบาน

ปัจจุบันการศึกษามัธยมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องกำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามนโยบายการศึกษารวม ฉะนั้นการศึกษาคือในรูปของตลาดวิชา ย่อมมีบทบาทสำคัญมาก วิทยาลัยทั้งส่วนรัฐและท้องถิ่นจึงถูกดึงเข้ามาารวมเป็นชุมนุม เพื่อการศึกษามัธยมศึกษา จัดโปรแกรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรในวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีอยู่

ตามหลักการศึกษาารวมเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จะต้องร่วมมือกับ โรงเรียนอาชีพเฉพาะ โรงงานศูนย์กลางการแนะนำผู้เปลี่ยนอาชีพ หอสมุด ฟิล์มภาพยนตร์ และกรมแรงงาน ช่วยกันจัดแนวการสอน การเรียนในขอบข่ายของการศึกษาคือมัธยมศึกษาสูงอายุทั้งส่วนกลาง รัฐและท้องถิ่น

การฝึกหัดครู

ครูโรงเรียนชั้นประถมและครูโรงเรียนมัธยมระยะสั้น โดยทั่วไปจะศึกษา 6 ภาคการศึกษา หรือ 3 ปี ที่วิทยาลัยฝึกหัดครู ครูโรงเรียนมัธยมสายกลางหรือสายอาชีพระดับกลางและครูโรงเรียนมัธยมปลายสายวิชาการ จะเรียนในมหาวิทยาลัย 4 ปี หรือมากกว่า แล้วแต่มหาวิทยาลัยจะกำหนด จบแล้วจะต้องสอบเพื่อเข้าเป็นครู และจะต้องทำการฝึกสอนด้วย หลังจากนั้นก็จะได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการตลอดชีวิต รายได้โดยเฉลี่ยมากกว่าคนงาน $1\frac{1}{2}$ หรือ 2 เท่า นับว่ามีความเป็นอยู่ดีกว่าครูในประเทศอื่น ๆ ในยุโรป

เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงความแผนปฏิรูปการศึกษา การฝึกหัดครูจึงใหญ่ทุกระดับมีคุณภาพและความสำคัญทัดเทียมกัน โดยการเปิดสอนในมหาวิทยาลัย ไซเวลาเรียน 3 ปี ผู้ที่จะสอนมัธยมสายวิชาการจะต้องเพิ่มเวลาเรียนอีก 2 เทอม หรือ 1 ปี ส่วนการฝึกหัดครูที่สอนวิชาเฉพาะ (Special Teacher) การฝึกมี 2 ระยะ คือ การฝึกค่านวิชาการ (Academic Training) และการฝึกค่านบริการ (Preparatory Service) ไซเวลาฝึก 18 เดือน

ปัญหาของครูกำลังได้รับการอภิปรายกันอย่างมาก ปัญหาการขาดแคลนครู เป็นเวลาหลายปี ปัจจุบันก็ยังมียูเป็นบางวิชาสำหรับโรงเรียนมัธยมชั้นสูงและโรงเรียน

อาชีพจะ เริ่มมีครูว่างงานเป็นครั้งแรกทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้รับผิดชอบทางฝ่ายการเมือง

ปัญหาของครูและครูฝึกสอน การปรับปรุงการทำงานของครู การเผยแพร่เรื่องภายในโรงเรียน และอาชีพครู

1. ความรับผิดชอบ และการสอนศิลปะและทัศนศึกษา ข้อตกลงทั่ว ๆ ไปในการฝึกหัดนี้ไม่ควบคุมไปถึงการฝึกอย่างจริงจัง ที่จะเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา
2. กฎพิเศษซึ่งจะให้ครูผู้หญิงที่แต่งงานแล้วกลับมาสอนได้
3. หลักสูตรระยะสั้นที่จะฝึกผู้ช่วยครูผู้ซึ่งจะช่วยในการขยายการศึกษาภาคบังคับให้มีสมรรถภาพตามท้องถิ่นและจังหวัดต่าง ๆ

มีการ เปิดชั้นสอนวิชาชีพพิเศษขึ้น เพื่อช่วยปัญหาการขาดแคลนครูของรัฐ วิชา นี้เปิดสำหรับผู้จบชั้นประถมปีที่ 8 แล้ว เรียนต่ออีก 5 ปี จึงจะออกเป็นครูได้

การศึกษาพิเศษ (Special Education)

โรงเรียนพิเศษในเยอรมันมีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกให้ เด็กพิการสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีสุขภาพพลานามัยดี สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระส่วนต่าง ๆ โคอย่างคล่องแคล่ว มีทั้งแบบไปกลับ และแบบอยู่ประจำ เด็กที่พิการทางร่างกาย ถ้าไม่สามารถที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนธรรมดา หรือโรงพยาบาลได้ ก็จัดให้อยู่ในโรงเรียนประจำ หรือเรียนที่บ้านของเด็กเอง นอกจากนี้ยังมีชั้นเรียนที่แก้ไขทางด้านการพูดของเด็กด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะชดเชยข้อเสียเปรียบของเด็กที่พิการในสังคม ซึ่งมีอยู่ประมาณ 5 ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ของเด็กปกติ

แต่ละรัฐจะจัดโรงเรียนสำหรับผู้พิการทางร่างกายและสมองเป็นพิเศษ โดยจัดตั้งแต่ระดับชั้นประถม มัธยม และอาชีวศึกษา ค่าใช้จ่ายนอกจากรัฐบาลจะออกให้แล้วพ่อแม่เด็กจะต้องออกช่วยบาง

สื่อช่วยในการศึกษาเพิ่มเติม

ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีในระดับสูงของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันส่งผลให้การใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวางและเต็มเม็ดเต็มหน่วย สื่อมวลชนที่เป็นหลักได้แก่ โทรทัศน์, วิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีภาพยนตร์, จานเสียง, เทป, หอสมุด, และสถาบันการศึกษาทางไปรษณีย์

วิธีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตัวเองจากรายการการศึกษาทางวิทยุและโทรทัศน์นั้น ผู้ที่สนใจวิชาต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในชั้นเรียนตามปกติก็สามารถเตรียมตัวสอบวิชานั้น ๆ ได้โดยสถานีโทรทัศน์และวิทยุทุกสถานีร่วมมือกันดำเนินการออกอากาศรายการศึกษา ยกเว้นการศึกษาระดับสูงชั้นมหาวิทยาลัย

โครงการถ่ายทอดรายการศึกษานี้ เกิดขึ้นจากข้อตกลงของสัญญาระดับชาติระหว่างมลรัฐต่าง ๆ ซึ่งจักใหม่ "สถานีโทรทัศน์ที่สองของเยอรมัน" (ZDF) ทำการเผยแพร่ความรู้และศิลป์โดยเฉพาะเรียกว่า "โทรทัศน์รายการที่ 3"

การแสวงหาความรู้จากสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ก็กระทำได้โดยสะดวกโดยการบอกรับเป็นสมาชิกประจำ, การซื้อหรือยืมจากหอสมุด ในเยอรมันมีระบบหอสมุดสาธารณะที่สมบูรณ์แบบบางส่วนดำเนินการโดยกลุ่มการเมือง สมาคมประจำถิ่นและองค์การทางศาสนา ปัจจุบันมีหอสมุดสาธารณะรวมทั้งสิ้นราว 10,500 แห่ง ในจำนวนนี้มีหอสมุดเคลื่อนที่ 80 แห่ง สำหรับบริการประชาชนในท้องถิ่นไกล ๆ มีหอสมุดอื่น ๆ อีกประมาณ 9500 แห่ง นอกจากหอสมุดแล้วยังมีสโมสรหนังสือเคลื่อนที่ 16 แห่ง มีสมาชิก 5 ล้านคน สโมสรเหล่านี้พิมพ์หนังสือดี ๆ ออกจำหน่ายในราคาถูก

การส่งเสริมการศึกษาทางอ้อม

ทั้งรัฐบาลกลางของสหพันธรัฐและของมลรัฐ สนับสนุนการค้นคว้าและวิจัยตลอดมา มีการออกกฎไว้ว่าสหพันธ์จะต้องออกเงินช่วยในการก่อสร้างและขยายวิทยาลัยขึ้นสูงไป จนถึงการศึกษาวิจัย ในค่านการวางแผนจะได้รับความร่วมมือจากฝ่ายและวิชาการและ ฝ่ายเศรษฐกิจของสหพันธ์การค้นคว้าแห่งเยอรมนี, สมาคมมูลนิธิสำหรับวิทยาการเยอรมัน ซึ่งเป็นกิจกรรมรวมของสมาคมอุตสาหกรรม กักเงินอุดหนุนงานวิจัยแก่ผู้ที่สนใจงานค่านนี้ด้วย

ทุนสำหรับการศึกษาต่าง ๆ ก็จัดดำเนินการออกมาหลายแบบ นักเรียนของสถานศึกษาชั้นสูงที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ จะได้รับทุนอุดหนุนในรูปของเงินช่วยเหลือ บางคนอาจได้เงินโคโคโดยไม่เสียดอกเบี้ยเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้ที่มีความสามารถยอดเยี่ยมจะได้รับเงินสนับสนุนจาก "มูลนิธิเพื่อการศึกษาของประชากรเยอรมัน" อีก หรืออาจได้รับจากมูลนิธิของมลรัฐแต่ละแห่ง, จากมูลนิธิทางศาสนา เช่น องค์การสังฆราชคาทอลิก, จากพรรคการเมือง และสหพันธ์แรงงาน เป็นต้น ไม่เฉพาะแต่การสนับสนุนค่านการเงินเท่านั้น ยังมีสมาคมต่าง ๆ คอยให้ความช่วยเหลือค่านที่ทักอาศัยและการดูแลนักศึกษาบริการนี้ครอบคลุมถึงผู้ที่จบปริญญาจากต่างประเทศเกือบทุกประเทศอีกด้วย

การบริหารการศึกษา

การปกครองของประเทศเยอรมันตะวันตก หรือสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นระบอบสหพันธ์ อำนาจต่าง ๆ จึงแบ่งสรรกันระหว่างรัฐบาลกลางของสหพันธ์และรัฐสมาชิก ซึ่งแบ่งออกเป็น 11 รัฐ (Lander) นอกจากแต่ละรัฐจะมีสภาที่เป็นอิสระแล้ว ตามธรรมนูญการปกครองข้อที่ 7 ใคกำหนดให้รัฐบาลกลางประกันและรับรองความเป็นเอกเทศของแต่ละรัฐในค่านวัฒนธรรม จึงหมายรวมการศึกษาชั้นอุดมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละรัฐด้วย ทั้งนี้ความเจริญทางการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจและการเมืองของแต่ละรัฐ

สหพันธ์มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ การเงิน การคมนาคมที่สำคัญ และกองทัพ

มลรัฐหรือรัฐสมาชิกมีหน้าที่เกี่ยวกับการยุติธรรม การศึกษา และวัฒนธรรม ดังนั้นระบอบการปกครองจึงเป็นเหตุให้แต่ละรัฐดำเนินนโยบายทางการศึกษาในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ละรัฐมีกระทรวงศึกษาของตนเอง กำหนดนโยบาย หลักสูตร การสอบไล่ และแต่งตั้งครูเอง หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับไปปฏิบัติเท่านั้น ถ้าจะเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงอะไรจะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาของรัฐก่อน โดยพยายามตั้งกระทรวงศึกษาของรัฐบาลแต่ไม่เป็นผล แต่มีการประสานกันระหว่างรัฐในการจัดขึ้นให้เป็นแบบเดียวกัน

ผลที่ตามมาคือ เกิดผลดีในการแข่งขันกันระหว่างรัฐ ที่จะทำให้การศึกษาของตนพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ผลเสียก็คือความแตกต่างและความไม่เป็นระเบียบในลักษณะอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ เกิดความเลื่อมล้ำทางการศึกษา จึงจำเป็นจะต้องมีการประสานงานระหว่างรัฐขึ้น และมีอุปสรรคเกิดขึ้นอยู่เสมอ ปี พ.ศ. 2512 มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญขึ้น ทำให้รัฐบาลกลางมีส่วนรับรู้เรื่องการเงินและการศึกษาของรัฐต่าง ๆ รัฐบาลกลางได้เสนอรายงานฉบับหนึ่งเรียกว่า "รายงานการศึกษา 70" ได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะที่ปรึกษาการศึกษา และขอแนะนำของคณะที่ปรึกษาทางวิชาการ โดยมีความมุ่งหมายที่จะวางระเบียบการศึกษาใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงอาชีวศึกษาและการศึกษาชั้นสูงต่อไป

ก่อนการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2512 รัฐบาลกลางได้ร่วมมือกับรัฐสมาชิกจัดตั้ง "คณะที่ปรึกษาการศึกษาเยอรมัน" (Advisory Body) ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาของแต่ละรัฐได้ร่วมกันประชุมเป็นการถาวรทุกเดือน ขอเสนอแนะจากการประชุมจะถูกตีพิมพ์และเสนอต่อรัฐสภาของแต่ละรัฐด้วย เพื่อตราเป็นกฎหมายหรือข้อบังคับต่อไป

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (The German Committee for Education) เป็นอีกคณะหนึ่งที่เป็นองค์การร่วมทางการศึกษา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2496

ทำหน้าที่เป็นองค์แนะนำแก่ประชาชน เกี่ยวกับผลและนโยบายการศึกษาของชาติ ผลงานที่สำคัญคือ แผนการรวมอำนาจในกิจการศึกษาทั่วไป แต่เป็นไปในระดับอุดมศึกษา มี "คณะกรรมการวิทยาศาสตร์แห่งชาติ" ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลาย

ปี พ.ศ. 2508 คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติได้แบ่งหน่วยงานออกเป็นสองส่วน คือ

1. คณะกรรมการการศึกษา Commission of Education
ประกอบด้วยราษฎรที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐ และจากรัฐบาล

2. คณะกรรมการบริหาร Administrative Commission
ประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาของรัฐบาลกลางและรัฐบาลรัฐ หน้าที่ของคณะกรรมการนี้ก็คือ พิจารณาแผนการศึกษาชาติที่จะรวมระบบการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาระดับสูงให้มามีระบบที่เหมือนกันทั่วสหพันธรัฐเยอรมันตะวันตก ซึ่งเป็นไปตามแผนรายงานของรัฐบาลกลางที่เรียกว่า "รายงานการศึกษา 70" ส่วนระดับอุดมศึกษามีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งคือ สภาวิทยาศาสตร์ (Science Council) พิจารณาปรับปรุงการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย วางนโยบายพัฒนาคณะวิทยาศาสตร์

แต่ละโรงเรียนมี "คณะกรรมการโรงเรียน" ซึ่งมีอิทธิพลพอสมควรในการแต่งตั้งครู และครูใหญ่ รับผิดชอบในการบำรุงรักษาอาคารและอุปกรณ์การเรียน

ค่าเล่าเรียนระดับประถมศึกษาและอาชีวศึกษาไม่ต้องจ่าย และอาจจะได้รับแจกอุปกรณ์การเรียนอีกด้วย ส่วนโรงเรียนเอกชนสามารถจะรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลของรัฐได้ ถ้าการศึกษานั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน

ตามพระราชบัญญัติรัฐบาลรัฐจะเป็นผู้จ่ายเงินเดือนครู ค่าก่อสร้างและค่าพาหนะรับส่งนักเรียนด้วย